

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 10.1.2007
COM(2006) 841 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE SVETU
IN EVROPSKEMU PARLAMENTU**

Možnosti za notranji trg s plinom in električno energijo

{SEC(2006) 1709}
{SEC(2007) 12}

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Možnosti za notranji trg s plinom in električno energijo

1 DOSEDANJE IZKUŠNJE Z NOTRANJIMA TRGOMA S PLINOM IN ELEKTRIČNO ENERGIJO

1.1 Ozadje

Konkurenčni notranji trg s plinom in električno energijo se je po Evropski uniji izvajal postopoma od let 1999–2000¹. Od takrat se izvajajo redna letna poročila „primerjalne analize“ glede izvajanja praktičnih rezultatov direktiv. V letu 2006 je Komisija nadaljevala spremljanje izvajanja, zlasti s pomočjo podrobnih pregledov držav in preiskave sektorja. To spremljanje kaže, da je bil dosežen majhen in pogosto neenakomeren napredek.

Po drugi strani pa so se v tem času ustalili osnovni pojmi notranjega trga energije, v smislu pravnega okvira, institucionalne ureditve in fizične infrastrukture, kot npr. oprema IT. Isto časno pa v mnogih državah članicah ni smiselne konkurence. Odjemalci pogosto nimajo nobene resnične možnosti, da bi se odločili za drugega dobavitelja. Tudi odjemalci, ki so uspešno zamenjali dobavitelja, pogosto niso zadovoljni z izbiro ponudbe, ki jo prejmejo. Torej akterji še nimajo visoke stopnje zaupanja v notranji trg. Zaradi takšnih pomanjkljivosti je Komisija v letih 2005–2006 izvedla preiskavo sektorjev plina in električne energije v okviru zakonodaje o konkurenci. Rezultati te preiskave so objavljeni skupaj s tem dokumentom².

1.2 Pozitivni rezultati konkurence

Gospodarna izraba

Liberalizacija je očitno pripeljala do nekaterih izboljšav pri učinkovitosti oskrbe z energijo in odjemalcem omogočila prihranke, zlasti v začetni fazi. Toda nedavni porast veleprodajnih cen plina in električne energije je bolj ali manj pronicjal v račune končnih uporabnikov in je zdaj izničil nekatera prejšnja znižanja, zlasti pri največjih industrijskih uporabnikih energije. Zato se zdi, da izboljšave učinkovitosti ne pridejo dovolj hitro do potrošnikov. Zelo je vprašljivo ali so cene

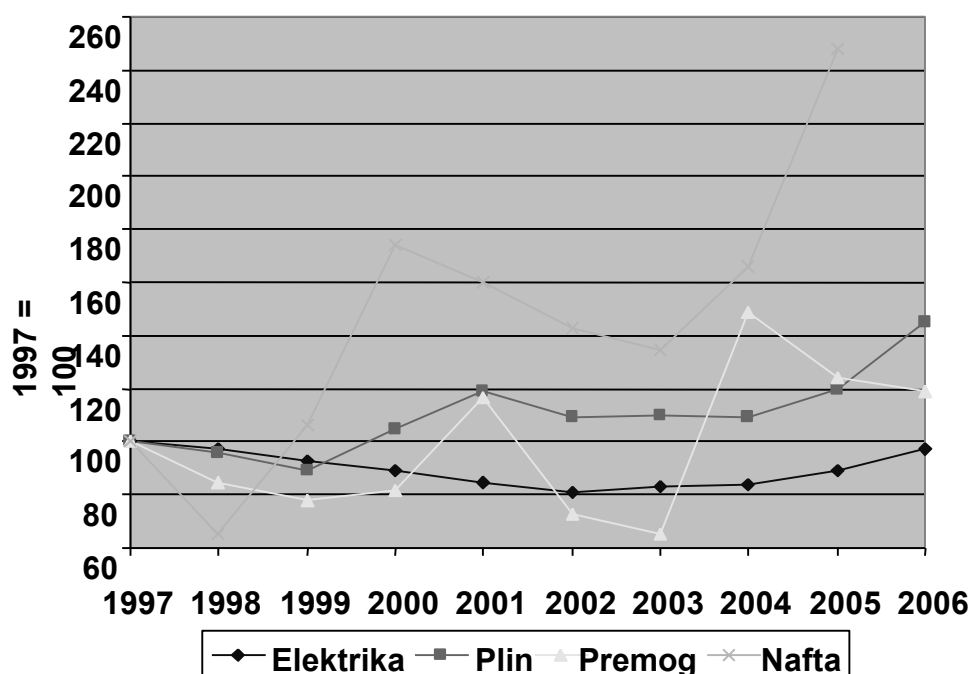
¹ Sprva v okviru Direktive 96/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. decembra 1996 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo (UL L 027 z dne 30.1.1997, str. 1) in Direktive 98/30/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom (UL L 204 z dne 21.7.1998, str. 1); in nato v okviru Direktive (ES) št. 2003/54 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 96/92/ES (UL L 176 z dne 15.7.2003, str. 37–56), Direktive 2003/55 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 98/30/ES (UL L 176 z dne 15.7.2003, str. 57–78), Uredbe (ES) št. 1228/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije (UL L 176 z dne 15.7.2003, str. 1–10) in Uredbe (ES) št. 1775/2005 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. septembra 2005 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina (UL L 289 z dne 3.11.2005, str. 1). Nekateri države članice so začele odpirati trg že pred temi ukrepi.

² COM(2006) 851, Sporočilo Komisije „Preiskava panoge v okviru člena 17 Uredbe 1/2003 o trgih s plinom in električno energijo (Končno poročilo)“.

plina in električne energije rezultat resnično konkurenčnega procesa ali le rezultat odločitev podjetij s tržno močjo.

Za višje ravni cen obstaja vrsta razlogov, vključno z višjo ceno primarnega goriva, stalno potrebo po naložbah in razširitvijo okoljskih obveznosti, vključno s Sistemom trgovanja z emisijami (ETS)³ in razvojem obnovljivih virov energije⁴. Poudarjeni so bili tudi nadaljnje pomanjkanje konkurenčnega pritiska, visoka stopnja koncentracije na veleprodajnih trgih in pomanjkanje tržne preglednosti.

Povprečne⁵ cene električne energije in plina za končne odjemalce v EU-15 od leta 1997 (po stopnji cen iz leta 1997)

Kot prikazuje zgornji graf, dejstvo, da so maloprodajne cene električne energije v povprečju pri vseh uporabnikih ostale realno relativno nespremenjene v tem obdobju, navkljub zelo očitnim

³ Ob majhni prožnosti povpraševanja, lahko sektor energije na cene električne energije doda oportunitetne stroške brezplačno pridobljenih emisijskih pravic v okviru sistema trgovanja z emisijami. Ocene empiričnih in simulacijskih modelov za Nemčijo in Nizozemsko dejansko kažejo, da se delež stroškov CO₂, ki so bili preneseni na potrošnike, giblje med 60 in 100 %, odvisno od dejavnikov, ki so specifični za določen trg in tehnologijo. Zato se energetske intenzivne industrije, ki jih zajema ETS, ne soočajo le s stroški CO₂, ampak tudi z višjimi stroški proizvodnje zaradi višjih cen električne energije.

⁴ Glej Sporočilo Komisije z dne 7. decembra 2005, Podpora električni energiji iz obnovljivih virov energije (COM(2005) 627 konč.). Po grobi oceni znaša strošek obnovljivih podpornih sistemov, kot se odraža v cenah električne energije, med 4 % in 5 % za npr. Nemčijo, Španijo in ZK (stran 45).

⁵ Tehtano povprečje cen velikih industrij, industrij, podjetij in gospodinjstev. Vir: Eurostat. Razvoj cen za vsako kategorijo uporabnikov se nahaja v Tabelah 3.7 in 3.8 delovnega dokumenta osebja Komisije: Podatki energetske politike EU, SEC(2007) 12. Za zelo velike uporabnike so se cene zvišale iz referenčnih 100 v juliju 1997 na 121 za električno energijo in 201 za plin v juliju 2006.

dvigom cen primarnih goriv, jasno prikazuje učinek naraščajoče učinkovitosti dobave električne energije. Cena električne energije, zlasti za gospodinjstva, bi se dejansko znižala, če bi izključili učinek obdavčitve. Glede plina, bi se dejavniki, ki vplivajo na cene, kot na primer potreba po premiku na dražje vire dobave, na primer utekočinjenega zemeljskega plina (LNG), in nadaljnja povezanost nekaterih uvozov plina s ceno nafte, pojavili, ne glede na to ali bi bila uvedena konkurenca ali ne. Treba je vedeti, da ni mogoče pričakovati, da bi cene energije ostale nizke, ne glede na zunanje dejavnike. Komisija je govorila o tem v sporočilu, ki je sprva predlagalo drugi paket direktiv⁶. Toda konkurenčni in odprti trgi prinašajo končnim uporabnikom najboljše cene, vključno z energetske intenzivno industrijo.

Zanesljivost oskrbe

Poleg izboljšanja učinkovitosti, notranji trg veliko prispeva tudi k ciljem za zanesljivost oskrbe. Možnost velikega trga z električno energijo in plina v EU z enotnimi pravili močno spodbuja nove naložbe. O tem veliko govori zadnje poročilo o ustreznosti upravljavcev omrežij. Navaja, da zmogljivosti za proizvodnjo tudi ob rasti v največjem povpraševanju 1,5–2,0 % letno in pod pogojem, da so obstoječe in načrtovane naložbe pravočasno na voljo, stalno presegajo največje povpraševanje v celotni EU. V tem pogledu so nove naložbe jasen odziv na cenovne signale v veleprodaji in na izravnalnih trgih, kjer je omogočeno, da pravilno delujejo. Vendar pa se pojavljajo problemi v državah članicah, ki strogo nadzorujejo cene, in kadar pride do presenetljive letne rasti v povpraševanju po električni energiji, kot na primer v Španiji in na Portugalskem.

Konkurenčni trgi spodbujajo tudi diverzifikacijo, ker spodbujajo prožnost za odzivanje na tržne pogoje. Integrirani trg omogoča tudi močnejše pogajalsko izhodišče za evropska energetska podjetja pri dobavljanju energije na svetovne trge, ker je tam na voljo več možnosti glede oskrbovalnih poti in boljši dostop do odjemalcev. Trenutno je v teku ali pa se načrtuje znaten del naložb v vrsto različne infrastrukture za uvoz plina. Vse to je rezultat procesa liberalizacije in bolj konkurenčen okvir bi nadalje prispeval k večji zanesljivosti oskrbe.

Zanesljivosti oskrbe ne moremo več šteti za zgolj nacionalno vprašanje. Sredstva za spopadanje s takšnimi vprašanji segajo preko nacionalnih meja in bodo izven moči katere koli posamezne države. Še posebej je treba v prihodnosti bolj uskladiti razvoj in upravljanje evropskih energetskih mrež, vsaj na regionalni ravni, da bi se izognili prihodnjim motnjam. Trenutno temu ni tako in cilj usklajene in varne evropske mreže je daleč od resničnosti.

Vseevropski popolni izpad električne energije 4. novembra 2006 je pokazal ranljivost oskrbe z električno energijo v Evropi. V svojem nasvetu, ki ga je na prošnjo Komisije 20. decembra 2006 podal ERGEG, je le-ta zaključil, da izkušnje iz leta 2003, ko je imela Italija popoln izpad električne energije, niso bile upoštevane in da je za ohranitev prižganih luči v Evropi potrebno naslednje⁷:

- sprejem – na predlog Evropske komisije – pravno zavezujočih pravil glede varnosti obratovanja;

⁶ Dopolnitev notranjega trga z električno energijo, Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu, COM(2001) 125, str. 8.

⁷ Vmesno poročilo ERGEG o izkušnjah, ki jih je moč pridobiti iz obsežnih motenj v dobavi energije v Evropi 4. novembra 2006, sklic: E06-BAG-01-05. ERGEG bo sestavil končno poročilo do februarja 2007.

- razvoj okvira za električno omrežje s strani Komisije kot dela njene energetske strategije;
- izboljšanje sodelovanja med upravljavci električnih omrežij, ki bi morali javno odgovarjati za svoja dejanja.

Trajnost

Konkurenčni trgi omogočajo karseda učinkovito dobavo energije in odpravljajo neupravičene monopolne dobičke. Poleg tega konkurenčen trg odjemalcem omogoča pravičen dostop do proizvajalcev obnovljive energije in učinkovito uporabo instrumentov politike, kot na primer sistema trgovanja z emisijami in obdavčitve energije z namenom izboljšanja cen fosilne energije⁸. Pregledni in tekoči veleprodajni trgi z energijo dajejo tudi dosti bolj jasne signale v prid energetske učinkovitosti.

Poleg tega jasna in pregledna pravila za označevanje električne energije spodbujajo povpraševanje po električni energiji, ki ima boljše trajnostne lastnosti.

1.3 Nepravilno izvajanje sedanjega pravnega okvira

Ključnega pomena je, da se sedanja evropska zakonodaja pravilno prenese v nacionalno zakonodajo, da bi se omogočilo delovanje trgov in zagotovilo, da bodo 1. julija 2007 dejansko odprti za vse potrošnike. Komisija je zato proti 20 državam članicam sprožila 34 postopkov za ugotavljanje kršitev, ker so kršile obstoječe direktive in jih niso prenesle v svojo zakonodajo. Po uradnih opominih, ki jih je Komisija poslala v aprilu 2006, in po potrebi pred pričetkom postopka na Sodišču Evropskih skupnosti 12. decembra 2006, se je Komisija odločila, da 16 državam članicam, vključno z največjimi⁹, pošlje 26 obrazloženih mnenj.

Glavne pomanjkljivosti, ugotovljene pri prenosu novih direktiv o notranjem trgu, so naslednje:

- regulirane cene, ki preprečujejo vstop novih akterjev na trg;
- nezadostno ločevanje upravljavcev prenosnega in distribucijskega omrežja, kar ne more zagotoviti njihove neodvisnosti;
- pristranski dostop tretjih strani do omrežja, zlasti glede dodeljevanja preferenčnega dostopa uveljavljenim podjetjem za pretekle dolgoročne pogodbe;
- nezadostne pristojnosti regulativnih organov;
- Komisiji niso bile podane informacije o obveznostih javnih služb, zlasti glede reguliranih tarif za dobavo;
- nezadostno označevanje porekla električne energije, ki je ključno zlasti za spodbujanje uporabe obnovljive energije.

⁸ Z namenom, da se pri obdavčitvi omogoči odraz okoljskih vidikov proizvodnje električne energije, lahko države članice, v skladu z Direktivo o obdavčitvi energije (Direktiva Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije, UL L 283 z dne 31.10.2003, str. 51), električno energijo iz obnovljivih virov oprostijo obdavčitve.

⁹ Glej <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/06/481&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Vztrajno ponavljanje teh kršitev skoraj dve leti in pol po obveznosti prenosa direktiv 1. julija 2004, jasno kaže na pomanjkljivosti sedanjega zakonodajnega okvira ES, ki izhaja iz direktiv. Regulativnim organom na področju energetike niso dodeljena potrebna pooblastila in neodvisnost, ki bi jim omogočili, da zagotovijo vzpostavitev odprtih trgov, ki delujejo učinkovito in nepristransko. Poleg tega sedanji pravni okvir ne omogoča ustrezne in učinkovite ureditve čezmejnih vprašanj, ki se nanašajo na dostop do plinskih in električnih omrežij. Preferenčni dostop, ki se vztrajno dodeljuje čezmejnemu povezovalnemu vodovodu, jasno kaže na pomanjkljivost sedanjih pravil. Končno pravno in funkcionalno ločevanje upravljavcev omrežij, ki so vertikalno integrirani z aktivnostmi proizvodnje in dobave, ki ga urejajo sedanje direktive, ni uspešno pri zagotavljanju enakega dostopa do omrežij vsem dobaviteljem.

1.4 Ovine za konkurenco

Čeprav je treba upoštevati zgoraj navedene rezultate, je obenem treba tudi priznati, da je Evropska unija še vedno daleč od cilja resničnega notranjega trga, kjer ima vsak potrošnik v EU poleg zakonske pravice na papirju, da svobodno izbira svojega dobavitelja električne energije in plina med katerimi koli podjetji v EU, tudi resnično, dejansko pravico do izbire, ki jo je mogoče zlahka uresničiti. Podobno je enako pomembno, da lahko nova podjetja, ki vstopajo na trg, investirajo v nove zmogljivosti proizvodnje električne energije in uvoza plina, ker je veliko verjetnosti, da bi imela ob nepravilnem ločevanju uveljavljena podjetja koristi od položaja umetnega pomanjkanja.

Evropska unija trenutno še zdaleč ni sposobna zagotoviti, da bi lahko katero koli podjetje v EU imelo pravico prodajati električno energijo in plin v kateri koli državi članici pod enakimi pogoji kot obstoječa nacionalna podjetja, brez diskriminacije ali ovir. Posebej še ne obstajata nepristranski dostop do omrežij in enako učinkovita raven regulativnega nadzora v vsaki državi članici.

Poleg tega se Evropska unija še vedno ni ustrezno spopadla z izzivom investiranja v ustrezno raven nove infrastrukture, ki temelji na skupnem stabilnem evropskem regulativnem okviru kot podpora notranjemu trgu. Potrebna stopnja uskladitve med nacionalnimi energetske omrežji, v smislu tehničnih standardov, izravnalnih predpisov, kakovosti plina, pogodbenih ureditev in mehanizmov razreševanja prezasedenosti, ki so potrebni, da se omogoči učinkovito delovanje čezmejnega trgovine, trenutno največkrat ni prisotna.

Preiskava sektorja in pregledi držav, ki jih je Komisija izvedla v letu 2006 so odkrili vrsto specifičnih primerov, ki kažejo pomanjkljivosti sedanjega regulativnega okvira, kot sledi:

- Velika in/ali vertikalno integrirana podjetja imajo precejšnjo prednost v smislu informacij, ki jih lahko uporabijo za oblikovanje svoje strategije trgovanja. Nasprotno manjša podjetja prepozno izvejo za na primer izpad proizvodnje električne energije, da bi se na to lahko prilagodila.
- V nekaterih primerih ostaja v vertikalno integrirani skupini nejasna situacija glede odgovornosti za osnovne funkcije upravljavca prenosnih omrežij (TSO), na primer za storitve razvrstitve in izravnave.
- Upravljavcem prenosnih omrežij, še posebej kadar so vertikalno integrirani, pogosto ni uspelo ustvariti pogojev, ki bi vodili v likvidne konkurenčne trge – na primer z ohranjanjem lokaliziranih ločenih izravnalnih območij namesto omogočanja integracije na nacionalni in

čezmejni ravni. To je morda posledica pomanjkanja zaupanja med upravljavci prenosnih omrežij, ki so popolnoma ločeni, in tistimi, ki niso.

- Zdi se, da so upravljavci prenosnih omrežij počasi delovali v smeri povečevanja čezmejnih zmogljivosti, bodisi preko naložb ali z drugimi sredstvi. To je pogosto rezultat neustreznih spodbud, ki jih zagotavlja regulativni okvir.
- Obstajajo dokazi, da so tako upravljavci prenosnih omrežij kot tudi regulativni organi pretirano usmerjeni v kratkoročna nacionalna vprašanja in se ne trudijo proaktivno, da bi razvili integrirane trge. Na primer, prezasedenost je bila v nekaterih državah preusmerjena na nacionalne meje in čezmejne zmogljivosti so bile najprej omejene. Nekateri regulativni organi so se le počasi uskladili glede izvajanja osnovnih določb, ki jih zakonodaja že vsebuje – na primer tržno usmerjeno dodeljevanje zmogljivosti.
- Nekateri regulativni organi so omejeni v svojih odnosih z industrijo glede mnogih vprašanj, ker jim primanjkuje ustreznih pooblastil in diskrecije. To še posebej velja v primerih, kjer v direktivah regulativni organ ni predhodno pristojen, kot na primer pravila glede funkcionalnega ločevanja, pogoji za netarifni dostop, zagotavljanja informacij uporabnikom omrežij in skladiščenja plina.
- Regulativni organi so bili občasno postavljeni v položaj, v katerem so njihove odločitve očitno v nasprotju s ciljem vzpostavitve enotnega notranjega trga z električno energijo in plinom, ponavadi zaradi neposrednega ali posrednega vpliva nacionalne vlade. Najbolj očitno, čeprav ne edini primer tega, so neustrezno regulirane tarife za dobavo.
- Zgoščeni nacionalni trgi so spodbujali regulativne organe k uvajanju regulativnih ukrepov, ki so posegali v veleprodajne in izravnalne trge, na primer zamejitve cen, ki močno zavirajo naložbe. Poleg tega so mehanizmi zmogljivosti popolnoma neusklajeni, kar lahko vodi do izkrivljanja.
- Manjše države članice so se pogosto trudile vzpostaviti smiselno konkurenco ločeno od svojih sosed in jim ni uspelo omogočiti likvidnih veleprodajnih trgov z električno energijo in plinom. V teh primerih konkurenca ne bo mogoča brez usklajenega regulativnega pristopa med sosednjimi jurisdikcijami.
- V mnogih primerih so upravljavci distribucijskih omrežij (DSO) slabo pripravljeni za odprtje konkurence gospodinjstvom od julija 2007.

Poleg tega je sedANJI regulativni okvir povzročil težave na področju pretoka kapitala¹⁰. Prvič, obstoj več ravni ločevanja v različnih državah članicah ustvarja nesimetrične položaje, ki izkrivljajo konkurenco med akterji na trgu na ravni EU, in jih je težko uskladiti z načelom ES glede prostega pretoka kapitala. Obenem to tudi postavlja v slabši položaj države članice, ki imajo višjo raven ločevanja. Drugič, v nekaterih primerih, kjer je prišlo do čezmejnega vstopa, tako da je proizvajalec ene države članice prevzel ali se združil s podjetjem druge države članice, so vmes posegli nacionalni regulativni organi za energetiko na način, ki ni upravičen v okviru načela prostega pretoka kapitala¹¹ z utemeljitvijo, da je potreben postopek odobritve z

¹⁰ V skladu s členom 56 Pogodbe ES.

¹¹ V energetskih sektorjih ni ničesar, kar bi ustrezalo „potnemu listu EU“ v finančnih storitvah. Vsak regulativni organ države članice izda dovoljenje (npr. postopki odobritve za nove elektrarne v členu 6 Direktive 2003/54/ES o električni energiji).

namenom, da se zagotovi javna varnost in cilji splošnega interesa.

Zaradi teh razširjenih pomanjkljivosti uveljavljena podjetja za distribucijo električne energije in plina v večini ohranjajo svoj prevladujoč položaj na „svojih“ nacionalnih trgih. To je mnoge države članice privedlo do tega, da ohranjajo strog nadzor nad cenami električne energije in plina za končne uporabnike. Žal to pogosto pomeni resno omejitev konkurence. Čeprav Komisija priznava, da prevladujoč položaj zahteva regulativne ukrepe in da bi potrošniki morda potrebovali zaščito pred manipuliranjem s cenami, pa takšne splošne zamejitve cen preprečujejo delovanje notranjega trga z energijo. Poleg tega preprečujejo cenovnim signalom, da bi pokazali, kje so potrebne nove zmogljivosti in zato zavirajo naložbe, s čimer zmanjšujejo zanesljivost oskrbe in bodo v prihodnosti privedle do težav z oskrbo. EU ne more dovoliti takšnega razvoja dogodkov. Poskusi, da bi se spopadli s težavami na *veleprodajnem* trgu posredno z nadzorom na *maloprodajnem* trgu ponavadi privedejo do zaprtja obeh trgov. To ni v dolgoročnem interesu odjemalcev.

Nadzor nad cenami za končne uporabnike pomeni obveznost javnih služb, ki niso – če so diskriminatorne – skladne s členom 3 direktiv, ki nalaga obveznosti javnih služb z namenom, da se odjemalcem zagotovi enak dostop za vsa podjetja. Drugič, če so vključena plačila odškodnine, morajo biti skladna s pravili glede državnih pomoči. Tretjič, zakonodaja o konkurenci je lahko pomembna glede cenovne diskriminacije in omejitev nadaljnje prodaje. Kot je omenjeno zgoraj, **je Komisija že sprožila vrsto postopkov za ugotovitev kršitev, ki se nanašajo na regulirane tarife. Tudi v prihodnosti bo zagotavljala, da bodo takšne obveznosti skladne s pravom Skupnosti.**

Komisija je te stalne težave s trgom z električno energijo in plinom omenila v svojem poročilu, ki je bilo izdano konec leta 2005¹². Takrat je prevladovalo mnenje, da je prezgodaj, da bi naredili dokončne zakonodajne zaključke. Komisija pa se je obvezala, da bo sprožila vrsto ukrepov. Rezultati so bili naslednji:

- (1) Komisija je izvedla podrobne preglede držav in anketirala udeležence na trgu v vsaki državi članici, vključno z manjšimi podjetji in novimi akterji na trgu¹³.
- (2) Na podlagi nasvetov Skupine evropskih regulatorjev za električno energijo in plin (ERGEG) so bile 9. novembra sprejete smernice glede razreševanja prezasedenosti za čezmejno izmenjavo električne energije, ki so stopile v veljavo 1. decembra 2006¹⁴.
- (3) ERGEG je sprožila regionalne pobude in si prizadeva za odstranitev ovir za povezovanje trga na naslednjih področjih: preglednost, dostop do zmogljivosti in razvoj plinskih tržnih centrov.
- (4) Komisija je zaključila preiskavo sektorja¹⁵. Sprožena je bila vrsta preiskav proti podjetjem v sektorju električne energije in plina.

Komisija je sprožila tudi postopke za ugotavljanje kršitev z namenom reševanja težav na področju pretoka kapitala.

¹² COM(2005) 568.

¹³ Glej spremni dokument: Delovni dokument osebja Komisije, Poročilo o izvajanju regulativnega okvira EU na področju električne energije in plina: pregledi držav, SEC(2006) 1709.

¹⁴ Sklep 2006/770.

¹⁵ Glej Sporočilo Komisije „Preiskava panoge v okviru člena 17 Uredbe 1/2003 o trgih s plinom in električno energijo (Končno poročilo)“, COM(2006) 851.

Zdaj namerava sprejeti ukrepe za reševanje preostalih vprašanj na naslednjih področjih:

- zagotavljanje nepristranskega dostopa do dobro razvitih omrežij;
- izboljšanje ureditve dostopa do omrežij na nacionalni ravni in na ravni EU;
- zmanjšanje možnosti za nelojalno konkurenco;
- zagotovitev jasnega okvira za naložbe;
- reševanje vprašanj, ki se nanašajo na gospodinjstva in manjše poslovne odjemalce.

Del 2 vključuje povzetek namenov Komisije. Zakonodaja, ki je bila sprejeta leta 2003 vsebuje, če se izvaja pravilno, veliko osnovnih zahtev za razvoj konkurenčnega evropskega trga, kot na primer popolno odprtje trga, uvedbo reguliranega dostopa tretjih strani in obveznost, da se ustanovi regulativni organ. Toda sedanje določbe je treba malo okrepiti. Komisija bo te okrepitve predlagala v letu 2007 po celoviti oceni učinka, vključno z dokazi preiskave sektorja.

2 KLJUČNA ODPRTA VPRAŠANJA

2.1 Zagotavljanje nepristranskega dostopa do omrežij z ločevanjem

Pravno ločevanje upravljavcev prenosnih omrežij je že privedlo do izboljšav pri dostopu tretjih strani do omrežij. Osnovna načela nepristranskosti so bila vzpostavljena in večinoma so bile razvite tarifne strukture, kar spodbuja razvoj konkurence. Navzkrižno subvencioniranje se postopoma odpravlja. Ta postopek se še vedno odvija za upravljavce distribucijskih omrežij, za katere pravno ločevanje ni obvezno do julija 2007.

Čeprav je bil od leta 2004 dosežen napredek, dokazi iz dela 1 kažejo, tako na strani pregledov držav kot tudi iz preiskave sektorja, da pravno in funkcionalno ločevanje, kot ga trenutno zahteva zakonodaja, ni dovolj, da se zagotovi razvoj resničnega konkurenčnega evropskega trga z električno energijo in plinom.

Poročane težave niso splošne in bilo bi nepravilno razvrednotiti precejšnji trud, ki je bil vložen. Toda vprašanja, na katera je Komisija redno opozorjena, so velik vir dejanskega in potencialnega izkrivljanja.

Po svoji naravi pravno ločevanje ne zmanjšuje navzkrižja interesov, ki izvira iz vertikalne integracije, pri čemer obstaja tveganje, da se omrežja štejejo kot strateška prednost, ki služi poslovnemu interesu integrirane enote in ne splošnemu interesu odjemalcev omrežja. Dokazi, zbrani v okviru preiskave sektorja¹⁶ in pregledov držav, kažejo da to v nekaterih primerih vodi do naslednjih težav.

Prvič, ni mogoče zagotoviti nepristranskega dostopa do informacij. Informacijske prepreke, ki so vzpostavljene v okviru sedanjih pravil ločevanja, ne morejo zagotoviti, da upravljavci prenosnih omrežij ne bi izdali tržno občutljivih informacij proizvodnemu ali dobavnemu delu integriranega podjetja.

¹⁶ Tehnična priloga k Sporočilu Komisije „Preiskava panoge v okviru člena 17 Uredbe 1/2003 o trgih s plinom in električno energijo (Končno poročilo)“, SEC(2006) 1724, od odstavkov 144 (plin) in 474 (električna energija).

Drugič, sedanja pravila ločevanja ne odpravljajo spodbud za diskriminacijo glede dostopa tretjih strani. Uveljavljena podjetja, ki imajo v lasti omrežja, zato lahko uporabijo omrežna sredstva, da otežijo vstop konkurenčnim podjetjem. Diskriminatorni pogoji za dostop do omrežja vključujejo priklop novih elektrarn za nova podjetja, neenak dostop do zmogljivosti omrežja (kopičenje), ohranjanje umetno majhnih izravnalnih območij ali kratenje dostopa do neuporabljenih zmogljivosti.

Tretjič, spodbude za naložbe so izkrivljene. Vertikalno integrirani upravljavci omrežij nimajo nobenih spodbud za razvoj omrežja v splošnem interesu trga, kar bi olajšalo vstop novih podjetij na ravni proizvodnje ali dobave. Obstaja veliko dokazov, da na naložbene odločitve vertikalno integriranih podjetij vplivajo potrebe dobaviteljev, ki so povezani z njimi¹⁷. Takšna podjetja se zdijo še posebej nenaklonjena temu, da bi povečala, na primer zmogljivost uvoza plina po odprtem postopku, ki je v nekaterih primerih privedel do težav pri zanesljivosti oskrbe. Enako velja v nekaterih primerih za dostopnost priključitvenih zmogljivosti za nove proizvodne obrate.

Komisija je natančno preučila vprašanje ločevanja in ugotovila, da bi lahko le stroge določbe ločevanja zagotovile pravo spodbudo za upravljavce omrežij, da bi upravljali in razvijali omrežja v interesu vseh uporabnikov.

Zato preučuje dve glavni možnosti za nadaljnje ukrepe glede ločevanja upravljavcev prenosnih omrežij z namenom, da poda uradna predloga:

- **popolno ločevanje (lastništva) upravljavcev prenosnih omrežij:** upravljavec prenosnega omrežja, bi imel v lasti prenosna sredstva in upravljal omrežje. Bil bi v neodvisni lasti, kar pomeni, da podjetja, ki so dobavitelji/proizvajalci, ne bi več mogla imeti pomembnega deleža v upravljavi prenosnega omrežja. Mnogi trdijo, da se bodo zgoraj opisani težki problemi rešili le, ko se bo za upravljavce prenosnega omrežja uporabilo takšno popolno ločevanje lastništva. To bi vsekakor imelo vrsto naslednjih prednosti. Nepristranski dostop tretjih strani do omrežij bi bil zagotovljen in bil znan kot tak, kar bi spodbudilo naložbe v infrastrukturo za proizvodnjo in uvoz plina. Upravljavci bi tudi lažje izmenjavali potencialno tržno občutljive informacije, kar bi povečalo učinkovitost. Poleg tega bi omogočil zagotavljanje jasnih spodbud za večjo zmogljivost notranje infrastrukture EU, ker naložbene odločitve ne bi bile več izkrivljene zaradi interesov dobave. Prav tako bi olajšal čezmejne združitve podjetij za prenos, kar bi omogočilo učinkovitejše upravljanje čezmejnih vprašanj. Končno je jasno, da obstaja ravnovesje med ravnijo ločevanja in ravnijo regulativnega nadzora. Popolno ločevanje lastništva bi zmanjšalo potrebo po vedno bolj obremenjujočih predpisih, saj bi bil regulativni nadzor lahko manj podroben za zagotovitev, da ne pride do diskriminacije. Sorazmerno strog nadzor, ki je potreben za zagotavljanje neodvisnosti vertikalno integriranih upravljavcev prenosnih omrežij, bi se lahko znatno sprostil. Poleg tega bi ga bilo veliko lažje in hitreje izvajati zaradi posledično lažjega regulativnega bremena.
- **ločevanje upravljavcev omrežij brez ločevanja lastništva:** Takšna rešitev bi zahtevala ločitev upravljanja omrežja od lastništva sredstev. Podjetja, ki so dobavitelji/proizvajalci, ne bi

¹⁷ Glej nacionalne dele o upravljavi omrežij in ločevanju v delovnem dokumentu osebja Komisije, Poročilo o izvajanju regulativnega okvira EU na področju električne energije in plina: pregledi držav, SEC(2006) 1709; in Tehnično prilogo k Sporočilu Komisije „Preiskava panoge v okviru člena 17 Uredbe 1/2003 o trgih s plinom in električno energijo (Končno poročilo)“, SEC(2006) 1724, zlasti odstavkov 157 (plin) in 487 (električna energija).

več mogla imeti pomembnega deleža v *neodvisnem upravljavcu omrežja*. Toda sama prenosna sredstva bi ostala znotraj vertikalno integrirane skupine. Upravljavec omrežja bi bil edini odgovoren za upravljanje in razvrstitev, ker bi bil primarni vmesnik do uporabnikov omrežja in bi izvajal nadzor nad vzdrževanjem omrežja in razvojnimi odločitvami. Upravljavci omrežja bi potrebovali zadostna sredstva in osebje, ki ne bi bilo istočasno zaposleno v vertikalno integrirani skupini. Model NUO bi zahteval podrobno ureditev in stalno regulativno spremljanje.

Gospodarski dokazi kažejo, da je ločevanje lastništva najbolj učinkovit način za zagotovitev izbire za uporabnike energije in spodbujanje vlaganj. Razlog za to je, da na investicijske odločitve ločenih mrežnih podjetij ne vplivajo prekrivajoči se interesi dobave/proizvodnje. Poleg tega se je na ta način mogoče izogniti pretirani podrobni in kompleksni ureditvi in nesorazmernim upravnim bremenom.

Pristop, ki vključuje neodvisne upravljavce omrežij, bi izboljšal sedanje stanje, vendar bi zahteval bolj podrobno, predpisno in drago ureditev in bil manj učinkovit pri odstranjevanju ovir za vlaganje v omrežja. V svojem odgovoru na Zeleno knjigo Komisije je tudi ERGEG nakazala, da je po njenem mnenju ločevanje lastništva boljši pristop¹⁸.

Komisija bo natančno preučila obe možnosti glede na omrežja električne energije in plina in ob upoštevanju individualnih značilnosti posameznega sektorja. V obeh primerih bo cilj zagotoviti enakovreden dostop do omrežja vsem podjetjem in zagotoviti zadostne spodbude, da bodo upravljavci prenosnih omrežij lahko zagotovili ustrezno zmogljivost, predvsem z novo infrastrukturo.

Izbrana rešitev ločevanja mora biti uporabna za vse upravljavce in vse nacionalne trge, da bi se izognili nedoslednostim med nacionalnim vidikom regulativnih pristojnosti in vidikom EU kot enotnega trga z energijo¹⁹. Treba je omeniti, da bi lahko nujni razlogi splošnega interesa (npr. zanesljivost oskrbe) upravičili morebitni omejevalni učinek predlaganih možnosti na pravico do ustanavljanja in prost pretok kapitala. Ker je 11 držav članic že uvedlo ločevanje lastništva, bo Komisija nadalje ovrednotila njihove izkušnje v primerjavi s tistimi državami članicami, ki so uvedle pravno ločevanje. Obstaja povezava med ločevanjem in ureditvijo. Trgi, kjer ni ločevanja lastništva, zahtevajo podrobnejšo, kompleksno in predpisano ureditev. V takšnih okoliščinah potrebujejo nacionalni regulativni organi zlasti večja in prodornejša pooblastila za preprečevanje diskriminacije. Toda ovire za ustrezno vlaganje v omrežja brez ločevanja lastništva v nobenem primeru ne morejo popolnoma rešiti regulativni organi.

2.2 Izboljšanje ureditve dostopa do omrežij na nacionalni ravni in na ravni EU

2.2.1 Povečevanje vloge nacionalnih regulativnih organov

Direktivi o električni energiji in plinu iz leta 2003 sta uvedli zahtevo, da države članice vzpostavijo regulativne organe s specifičnimi pristojnostmi. Toda v mnogih primerih izkušnje kažejo, da je učinkovitost regulativnih organov pogosto omejena, ker niso dovolj neodvisni od vlade in nimajo zadostnih pooblastil ter diskrecije. Na primer, pregledi držav odkrivajo, da obstaja veliko vprašanj, pri katerih regulativni organi nimajo diskrecijskih in učinkovitih

¹⁸ Odgovor Sveta evropskih regulatorjev (CEER) na Zeleno knjigo o energiji z dne 11. julija 2006 (C06-SEM-18-03).

¹⁹ V skladu s členom 26(1) Direktive 2003/54 o električni energiji, se lahko mikro izdvojenim omrežjem dovoli odstopanje od pravil ločevanja.

predhodnih pooblastil, kot na primer pri določanju pravil za funkcionalno ločevanje ali pogojev za netarifni dostop. V drugih primerih so regulativne obveznosti razdeljene med določenim regulativnim organom in ministrstvom, ali organom, pristojnim za konkurenco. Pregledi držav potrjujejo, da tam, kjer nacionalni regulativni organi nimajo dovolj pooblastil, to privede do sprejemanja nedoslednih odločitev in neustreznega upoštevanja le-teh. To potrjuje ločeno poročilo svetovalca o regulativnih pristojnostih, ki zaključuje da: „še vedno obstajajo pomanjkljivosti glede obsega dejavnosti, pooblastil, ki so na voljo, in zmožnosti regulativnih organov, da izvajajo neodvisno ureditev“ in da to „povzroča preostale težave regulativne asimetričnosti in v nekaterih primerih preprečuje ustrezen razvoj konkurence.“²⁰

Komisija je zato ugotovila, da je potrebno okrepiti regulativne organe na področju energije na nacionalni ravni in da morajo imeti zahtevano raven diskrecije, da lahko sprejemajo odločitve o vseh pomembnih vprašanjih. Komisija meni, da regulativni organi potrebujejo močna predhodna pooblastila na naslednjih področjih: 1) vsi vidiki dostopa tretjih strani do omrežja; ii) dostop do skladišč plina; iii) izravnalni mehanizmi; iv) tržni nadzor npr. izmenjave električne energije; v) skladnost s funkcionalnim ločevanjem in ločevanjem računovodskih izkazov za upravljavce distribucijskih omrežij; vi) vsa čezmejna vprašanja; vii) varstvo potrošnikov, vključno z nadzorom nad cenami za končne uporabnike; viii) zbiranje informacij; ix) ukrepi v primeru neupoštevanja. **Zato namerava predlagati krepitev Direktiv na tej podlagi.**

Prav tako je ključnega pomena zagotoviti, da odločitve na nacionalni ravni ne bodo negativno vplivale na vidike, ki so najbolj kritični za vstop na trg in za razvoj v smeri notranjega trga ES za plin oziroma električno energijo. V ta namen je treba Komisijo obvestiti o nekaterih posameznih nacionalnih regulativnih odločitvah, zlasti glede čezmejnih vprašanj in učinkovitega razvoja konkurence. Ta struktura se že uporablja v povezavi z izvzetji za dostop tretjih strani za novo infrastrukturo (iz člena 22 Direktive 2003/55 o plinu in člena 7 Uredbe 1228/2003 o električni energiji) in v sektorju elektronskih komunikacij od leta 2003²¹. **Komisija bo preučila ustrezna merila, v okviru katerih bi druge takšne odločitve zahtevale uradno obvestilo in nadzor Komisije²².**

2.2.2 Usklajevanje regulativnih organov na ravni EU

Vzpostavitev integriranega prenosnega omrežja v EU²³ zahteva spremembe regulativnega okvira. Odpravljanje nedoslednosti pri investicijskih odločitvah in upravljanju omrežja ima finančne posledice, vključno z dodelitvijo stroškov in tveganja, povezanih z naraščajočo zmogljivostjo. Poleg tega obstajajo stalne težave glede nedoslednosti na nacionalni ravni med, na primer, tarifnimi strukturami, pravili za dodelitev zmogljivosti, izravnalno ureditvijo in časovnim razporedom trgovanja ter ukrepi za zanesljivost oskrbe. Posledica teh razlik v tržnih strukturah je segmentacija trga, pri čemer nekateri nacionalni trgi ostajajo razdeljeni med različna lokalna „tarifna“ in „izravnalna“ območja, kar deluje proti razvoju notranjega trga. Ta

²⁰ „Study of the Powers and Competencies of Energy and Transport Regulators“ Europe economics in TIS, oktober 2006.

²¹ Direktiva evropskega parlamenta in Sveta 2002/21/ES z dne 7. marca 2002 o skupnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (okvirna direktiva), UL L 108, 24.4.2002, str. 33–50, člen 7.

²² Komisija meni, da bi bila takšna nadzorna pooblastila potrebna na naslednjih področjih: i) izvzetje od dostopa tretjih strani do omrežja v primeru nove infrastrukture; ii) reguliranje cen za končne uporabnike; iii) vse odločitve, ki se navezujejo na čezmejna vprašanja, vključno s podrobnim izvajanjem navodil in iv) vprašanja prevladujočega položaja na trgu, zlasti glede pomanjkanja ustrezne likvidnosti, vključno z odločitvami glede obravnave sedanjih pogodb o prenosu.

²³ Glej točko 2.4 spodaj.

segmentacija evropskega trga povečuje učinek prevladujočega položaja majhnega števila dobaviteljev in škoduje zanesljivosti oskrbe.

Regulativni organi že iščejo rešitev takšnih vprašanj v okviru ERGEG in še posebej v okviru regionalnih spodbud za električno energijo in plin²⁴. Obstajajo vzpodbudni znaki, da bo na ta način prišlo do znatnih izboljšav. Toda napredek je odvisen od tega, da bodo vsi vpleteni regulativni organi soglasni glede izboljšav in da bodo imeli potrebna pooblastila in dolžnosti. Zato je potreben večji zagon, vključno s podrobnejšim usklajevanjem v EU, ki zahteva povečana sredstva. To bo Komisija poudarila v svojem poročilu o izkušnjah z Uredbo 1228/03, ki bo vsebovalo tudi konkretni seznam dejavnosti²⁵. V poštev pridejo tri glavne konfiguracije, ki vsebujejo potrebni prenos pooblastil skladno s Pogodbo ES, kar bi zahtevalo prilagoditve zakonodajnega okvira, zlasti glede druge in tretje možnosti.

- **Postopni razvoj sedanjega pristopa:** okrepitev sodelovanja med nacionalnimi regulativnimi organi zlasti z zahtevo, da države članice dajo nacionalnim regulativnim organom cilj Skupnosti in da uvedejo mehanizem po katerem bi Komisija lahko pregledala nekatere odločitve nacionalnih regulativnih organov, ki vplivajo na notranji energetski trg²⁶.
- **Evropsko omrežje neodvisnih regulatorjev („ERGEG+“):** V okviru tega mehanizma se vloga ERGEG formalizira, skupini pa se naloži naloga strukturiranja obvezujočih odločitev za regulativne organe in zadevne akterje na trgu, kot so na primer upravljavci omrežja, izmenjave ali proizvajalci električne energije, glede nekaterih natančno določenih tehničnih vprašanj in mehanizmov, ki se nanašajo na čezmejna vprašanja. V določenih primerih bi bilo potrebno ustrezno sodelovanje Komisije za zagotovitev upoštevanja interesov Skupnosti.
- Ustanovil bi se **nov, enoten organ na ravni Skupnosti**. Dodeljena bi mu bila zlasti odgovornost sprejemanja posameznih odločitev za trg EU z električno energijo in plinom v zvezi z regulativnimi in tehničnimi vprašanji, ki so pomembna za delovanje čezmejnega trgovanja v praksi²⁷.

Komisija meni, da prva od treh možnosti, torej postopni razvoj sedanjega pristopa, ne bi bila dovolj, zlasti ker bi napredek še naprej temeljil na prostovoljnem soglasju 27 nacionalnih regulativnih organov, ki imajo pogosto različne interese. Zato bi bil minimalni pristop, ki bi verjetno omogočal hiter in učinkovit napredek pri usklajevanju tehničnih vprašanj, ki so potrebni za učinkovito delovanje čezmejne trgovine, pristop ERGEG+.

Zaradi pomembnosti investicijskih projektov za dovajanje plina do evropskih meja, se prav tako pričakuje, da bi ERGEG odigral pomembno vlogo v dialogu z evropskimi mednarodnimi

²⁴ ERGEG je uvedel Regionalno pobudo za električno energijo 27. februarja 2006, kateri je sledila tudi Regionalna pobuda za plin 25. aprila 2006.

²⁵ Poročilo bo objavljeno v začetku leta 2007; opredeljuje sedem področij, kjer je morda potrebna večja regulativna usklajenost, in od katerih Uredba zajema le nekatere: a) pravila o varnosti; b) pravila o priključkih na omrežje; c) pravila za trgovanje z električno energijo; d) preglednost; e) izravnava in obračun, rezervna električna energija; f) izmenjava podatkov; g) lokacijski signali in naložbene spodbude.

²⁶ Kot je navedeno zgoraj, to temelji na pristopu, ki je že v uporabi v sektorju elektronskih komunikacij in glede na izvetja za dostop tretjih strani v primeru nove plinske in elektroenergetske infrastrukture.

²⁷ V skladu z Osnutkom medinstitucionalnega sporazuma o skupnem okviru za evropske regulativne agencije (COM(2005) 59 konč.), ima takšen organ lahko nalogo, da uporabi standarde Skupnosti v posameznih primerih, kar vključuje tudi pooblastilo, da sprejme posamezne sklepe, ki imajo obvezne pravne posledice za tretje osebe (člen 4).

energetskimi partnerji. To bi omogočilo spodbujanje mednarodnega sodelovanja na regulativni ravni. Sodelovanje z jugovzhodno Evropo, evro-Sredozemljem, in Mednarodno mrežo energetskih regulativnih organov bi se moralo nadaljevati in obenem pa bi lahko proučili tudi nove možnosti z Rusijo in drugimi, kot na primer dialog med EU in ZDA.

2.3 Zmanjšanje možnosti za nelojalno konkurenco

Kot je Komisija vedno znova ugotovila v svojih poročilih o spremljanju in kot je nadalje preučila preiskava sektorja, je za mnoge nacionalne trge značilna visoka stopnja koncentracije in posledično zaskrbljenost glede manipuliranja veleprodajnih trgov. Trg s plinom in trg z električno energijo sta podvržena koncentraciji zaradi obstoja monopolov pred liberalizacijo in njihovih naravnih značilnosti.

Predvsem je električna energija proizvod z majhno prožnostjo povpraševanja, zato tudi s sorazmerno visokimi cenami, odjemalci porabe bistveno ne zmanjšajo. Takšno stanje, posledice prezasedenosti in potreba po stalnem ravnotežju med ponudbo in povpraševanjem povečujejo možnosti za prevladujoč položaj na trgu. Pri plinu težave s konkurenco izhajajo iz strukture plinske industrije izven EU in nacionalne proizvodnje v državah članicah.

Te težave pa povečujeta tudi nacionalna struktura trgov in pomanjkanje integracije. Izboljšave, ki so omenjene v točkah 2.1 in 2.2 zgoraj bi zagotovile močno spodbudo za tržno integracijo in zmanjšale takšne težave.

Poleg tega bi sčasoma in pod pogojem, da obstaja pravičen dostop do omrežij, bodo tudi nove naložbe s strani neuveljavljenih podjetij prispevale k zmanjšanju koncentracije. To bi se predvsem spodbudilo, če bi uveljavljena podjetja ali upravljavci prenosnih omrežij objavili seznam ustreznih mest za proizvodnjo električne energije ali skladiščenje plina in sprejeli mehanizme za sproščanje takšnih mest novim vlagateljem. Kratkoročno so udeleženci na trgu opredelili vrsto drugih možnih ukrepov, ki bi prav tako prispevali k procesu prehoda na bolj konkurenčne in dostopne trge z električno energijo in plinom in ki se nanašajo na: a) preglednost; b) pogodbene strukture in c) skladiščenje plina.

2.3.1 *Transparentnost*

Težava koncentracije je še hujša tam, kjer se od prevladujočih podjetij ne zahteva, da drugim udeležencem na trgu razkrijejo informacije. Na primer na gibanje veleprodajnih cen pogosto vplivajo variacije v proizvodnji ali uporabi uvoznih zmogljivosti največjih elektroenergetskih in plinskih podjetij. Če manjši udeleženci na trgu ne bodo mogli izslediti takšnih vzrokov za spremembe tržne cene, bodo v slabšem položaju. Večja stopnja transparentnosti bi omogočila tudi boljši nadzor trga. ERGEG je že predlagal smernice glede transparentnosti in Komisiji svetoval, da bi morale postati pravno zavezujoče.

Komisija zato namerava uvesti obvezujoče smernice za transparentnost bodisi v okviru nove zakonodaje bodisi s spremembo obstoječe Uredbe 1228/03 o električni energiji. Namerava tudi izboljšati zahteve glede transparentnosti za plin v okviru Uredbe 1775/05. V obeh primerih bodo izhodišče nasveti ERGEG.

2.3.2 *Dolgoročne pogodbe za prenos plina in naknadne dejavnosti*

Komisija je večkrat priznala vlogo dolgoročnih pogodb med zunanji proizvajalci (t.j. navzgor) in podjetji, ki oskrbujejo odjemalce v Evropski uniji²⁸. Te dolgoročne pogodbe odra

žajo potrebo po vnaprejšnjih naložbah in imajo pomembno vlogo glede dostopa do rentabilni dobavi energije. Toda takšni sporazumi se pogosto razširijo navzdol in zapirajo trg naknadnih dejavnosti preko pogodb o prednostnih prenosih in nesorazmerno dolgoročnih pogodbah o dobavi, bodisi z lokalnimi dobavitelji bodisi neposredno s končnimi odjemalci. To pogosto povzroči zaprtje trga znotraj Evropske unije.

Uredba o plinu že nalaga stroge pogoje „use-it-or-lose-it“ (uporabi ali izgubi) glede pogodb o prenosu. To vključuje pogodbe, ki so bile sklenjene v okviru Direktive 91/296/EGS o tranzitu zemeljskega plina po omrežjih. Te zahteve skupaj z dodatnimi vlaganji v plinska omrežja lahko pripomorejo k premagovanju trenutnih ovir do smiselne konkurence. Nadaljnji razvoj smernic „use-it-or-lose-it“ bi pripomogel tudi k temu, da bi se konkurenca hitreje razvijala. **Komisija bo strogo nadzorovala skladnost z zahtevami Uredbe 1775/05. Obenem bo razvijala naprej tudi smernice v okviru Uredbe. Meni tudi, da bi morale biti morebitne regulativne odločitve, ki se nanašajo na takšne pogodbe, predmet pregledov Komisije v okviru ureditve, ki je navedena v točki 2.2.1.**

2.3.3 Dostop do objektov za skladiščenje plina

Drugi dejavnik, ki vpliva na konkurenco v sektorju plina, je omejena dostopnost objektov za skladiščenje, ki so pogosto v rokah uveljavljenih podjetij. Čeprav skladišča niso naravni monopol, imajo lahko objekti na nekaterih lokacijah velik vpliv na delovanje notranjega trga. Leta 2004 so bile dogovorjene prostovoljne smernice za dobro prakso za upravljavce sistemov skladišč (GPSSO), toda ERGEG je v svojem končnem poročilu za leto 2006 o spremljanju izvajanja smernic²⁹ izrazil razočaranje glede njihovega upoštevanja. Tudi preiskava sektorja je izpostavila vrsto težav na tem področju. **Komisija zato namerava preučiti ukrepe, ki bi najbolje vzpostavili ravnotežje med potrebo po učinkovitem dostopu in ohranjanjem spodbud za razvoj novih objektov za skladiščenje. V ta namen bo potreben poseben regulativni okvir, ki bo zahteval naslednje: a) pravno ločevanje; b) sprejetje obvezujočih smernic v skladu z nadaljnjimi nasveti ERGEG in c) večja pooblastila regulativnih agencij glede skladiščenja plina na osnovi posameznih objektov.**

2.4 Uskladitev med upravljavci prenosnih omrežij

Plin in električna energija se morata prosto pretakati po Evropski uniji v skladu z ustreznimi tehničnimi pravili. To je ključnega pomena za zagotovitev konkurenčnega trga in zanesljivosti oskrbe. Za doseg tega cilja morajo upravljavci prenosnih omrežij dati na voljo zadostne zmogljivosti prenosa, da zadostijo povpraševanju in integrirajo nacionalne trge, ne da bi s tem ogrozili kakovost oskrbe. Omrežje v državah članicah je bilo načrtovano tako, da ustreza potrebam mnogih segmentiranih nacionalnih trgov in ne enotnemu evropskemu trgu. Zato obstaja močna potreba po večjih vlaganjih v omrežje, ki bodo imela vseevropski cilj. To zahteva skupno načrtovanje razvoja omrežja in porazdelitev stroškov in tveganja, ki so povezani z naraščajočim medsebojnim čezmejnimi povezovanjem. Poleg tega obstajajo poleg izgradnje pomembnih novih medsebojnih povezav tudi mnoge druge poti, po katerih bi upravljavci prenosnih omrežij lahko povečali zmogljivost. Z zamenjavo glavnih transformatorjev, namestitvijo faznih izmenjevalcev ali z dodatno opremo za kompresijo plina,

²⁸ Glej na primer uvodno izjavo 25 Direktive 2003/55/ES ali uvodni izjavi 8 in 11, skupaj s členu 5 in 6 Direktive 2004/67/ES.

²⁹ Na voljo na spletni strani:
http://www.ergreg.org/portal/page/portal/ERGREG_HOME/ERGREG_DOCS/ERGREG_DOCUMENTS_NEW/GAS_FOCUS_GROUP

bi prav tako lahko pridobili pomembno dodatno zmogljivost. Izboljšanje zmogljivosti bi lahko dosegli tudi z bolj redno izmenjavo informacij med upravljavci prenosnih omrežij, z operativnimi tehnikami, kot na primer s ponovnim razporejanjem, z boljšimi praksami razreševanja prezasedenosti, kot na primer širšo uporabo usklajenega tržnega združevanja na predhodni stopnji, ter z meddnevno dodelitvijo. **Vsi takšni ukrepi zahtevajo zelo visoko stopnjo sodelovanja in jasen regulativni okvir.**

Za učinkovito delovanje na čezmejni ravni se morajo tudi upravljavci prenosnih omrežij dogovoriti o podrobnih medsebojnih operativnih standardih. To zahteva visoko stopnjo tehničnega sodelovanja med upravljavci prenosnih omrežij, vključno s podrobno izmenjavo informacij glede dolgoročnega omrežnega načrtovanja in na podlagi delovanja v realnem času. S stališča omrežnih uporabnikov bi morale biti takšne interoperabilne težave čim manj opazne.

Izkušnje Komisije kažejo, da je dvomljivo, če je to mogoče doseči v sedanjem okviru, v katerem upravljavci prenosnih omrežij in regulativni organi raje sledijo ali pa celo morajo slediti nacionalnim interesom. To je glavna tema pregledov držav za več držav članic.

Za boljše sodelovanje med upravljavci prenosnih omrežij je potreben nov zakonodajni okvir na ravni ES. Sedanje povezave med upravljavci prenosnih omrežij bi dobile institucionalno vlogo in **dodatne formalne obveznosti in cilje**³⁰ (možnost „ETSO+/GTE+“³¹). Na primer Komisija ali regulativni organi bi lahko predvsem zaradi zagotavljanja zanesljivosti oskrbe zahtevali od skupine upravljavcev prenosnih omrežij, da poročajo o upravljanju evropskega omrežja in naložbah ter o razvoju zgoraj omenjenih tehničnih standardov za varnost omrežja. ETSO+/GTE+ lahko dobi nalogo sprejemanja predlogov o natančno določenih tehničnih vprašanjih, kot so pravila o standardih in obratovanju. Lahko bi bil tudi zlasti odgovoren za spremljanje razvoja omrežij z namenom izboljšanja prenosnih zmogljivosti med državami članicami. ETSO+/GTE+ bi bil lahko odgovoren tudi za pregledovanje napredka pri vlaganjih v infrastrukturo, na primer na vsaki dve leti in za stike z lokalnim prebivalstvom, ki ga takšna vlaganja zadevajo.

Prav tako bi si bilo treba prizadevati za postopen razvoj v smeri regionalnih upravljavcev omrežij; Ustanovili bi se čezmejni upravljavci omrežij. Ti bi bili v neodvisni lasti in bi zahtevali dodatno ločevanje, kot je omenjeno zgoraj.

2.5 Zagotavljanje jasnega okvira za vlaganja v proizvodne obrate / uvoz plina in infrastrukturo za prenos energije

Začetni pomisleki glede spodbud za gradnjo novih obratov in plinske infrastrukture v konkurenčnem okviru so bili posledica izkušenj z uvajanjem konkurence v drugih delih sveta. Toda hitro je postalo jasno, da so bile te izkušnje posledica nekaterih zdaj očitnih napak v načrtovanju trgovinskih sporazumov in možnega manipuliranja trga s strani nekaterih udeležencev na trgu. Direktivi iz leta 2003 sta vsebovali varnostne ukrepe, da bi se izognili takšnim težavam in direktivi o zanesljivosti oskrbe s plinom in električno energijo sta ta vidik nadalje okrepili³². Kot je pokazal razvoj konkurenčnih okvirov na nacionalni ravni, bo večja regulativna gotovost

³⁰ To bi lahko bila posvetovalna skupina, ki bi jo ustanovila Komisija ali prostovoljni sporazum v okviru koregulacije.

³¹ ETSO (European Transmission System Operators) in GTE (Gas Transmission Europe) so povezave evropskih upravljavcev omrežij električne energije in plina.

³² Direktiva Sveta 2004/67/ES z dne 26. aprila 2004 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z zemeljskim plinom (UL L 127 z dne 29.4.2004, str. 92–96) in Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/89/ES z dne 18. januarja 2006 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo in naložb v infrastrukturo (UL L 33 z dne 4.2.2006, str. 22–27).

na ravni EU v veliki meri privlačila nadaljnja vlaganja in pripomogla k zanesljivosti oskrbe. Ustvarjanje stabilnega in privlačnega okolja za vlaganja mora biti prednostna naloga prihodnjih ukrepov na ravni EU. V tem pogledu so izboljšave regulativnega okvira potrebne tudi za zagotavljanje skladnosti in regulativne gotovosti, kar zahteva nadaljnje spremembe, kot so opisane v delu 2.2.

Poleg tega je treba poudariti, da bi morala biti v energetske sektorju, tako kot v drugih sektorjih, vzpostavitev potrebnega okvira za večja vlaganja v raziskave in razvoj in inovacije prednostna naloga na ravni EU in držav članic. Trende glede vlaganj v RTR v energetske sektorju bo Komisija pozorno spremljala.

2.5.1 Vlaganja v proizvodnjo in infrastrukturo na področju električne energije

Za zamenjavo starih evropskih elektrarn so potrebna znatna vlaganja, kar se zdaj odraža v konkurenčnem okolju kot odgovor na trenutno raven cen. Težave, ki so nastopile v nekaterih državah članicah, so – če niso povezane z neustreznim ločevanjem – zlasti posledica neustreznega nadzora nad cenami na veleprodajni in maloprodajni ravni in se nahajajo v tistih državah članicah, ki nimajo likvidnega in zanesljivega veleprodajnega trga. Pomembno je poudariti, da dajejo direktive pravico kateremu koli podjetju, da vlaga v projekte na področju proizvodnje električne energije in uvoza plina. Čeprav mnoge projekte razvijajo uveljavljena podjetja, temu ni vedno tako.

Toda potencialni vlagatelji potrebujejo aktualne informacije o kratkoročnem in srednjeročnem razvoju dogodkov na trgu. Ustanovitev Centra za spremljanje Urada za energijo, ki bo zadolžen za zbiranje in spremljanje najpomembnejših podatkov v energetske sektorjih, bo pomemben dopolnilni ukrep za omogočanje učinkovitih novih vlaganj. Ob upoštevanju Direktive o zanesljivosti oskrbe z električno energijo bo Komisija ustanovila tudi delovno skupino za spremljanje vlaganj, ki so potrebna v proizvodnji električne energije in preučila, investicijski okvir v smislu ustvarjanja zadostnih zmogljivosti v državah članicah. Obstaja tudi več drugih politik, ki prav tako vplivajo na vlaganja v proizvodnjo električne energije; na primer dodelitev emisijskih certifikatov ali učinek določenih spodbud za, na primer, proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov. Ta širša vprašanja ni mogoče vedno reševati v okviru direktiv. Vendar pa jim bo Komisija sledila na drugih področjih energetske politike, ki jih obravnava akcijski načrt v okviru Strateškega pregleda energetske politike.

Razvoj učinkovite elektroenergetske infrastrukture se spodbuja tudi na ravni ES, zlasti v okviru Smernic TEN-E³³.

2.5.2 Vlaganja v infrastrukturo za uvoz plina

Tržni signali so povzročili vrsto investicijskih projektov za dovajanje plina na evropski trg. V nekaterih primerih je bila odločilnega pomena uporaba postopka o izvzetju iz člena 22 Direktive o plinu. V nekaterih primerih bo morda potreben izboljššan okvir Skupnosti z vključevanjem ERGEG, zlasti kadar je prizadetih veliko držav članic. **Poleg ohranjanja obstoječih pooblastil Komisije za takšna izvzetja, namerava Komisija spremeniti tudi Direktivo o plinu z namenom, da se zagotovi okvir Skupnosti v okviru mehanizmov, ki so opisani v delu 2.2.2 za izvzetje novih plinovodov, ki vplivajo na več kot dve državi članici. Poleg tega bo preučila možnost priprave novih smernic za vse primere izvzetja, kar bo zagotovilo večjo gotovost potencialnim vlagateljem.**

³³ Glej Sporočilo Komisije „Načrt prednostnih medsebojnih povezav“, COM(2006) 846.

2.6 Vprašanja, ki se nanašajo na gospodinjstva in manjše poslovne odjemalce

Od leta 2007 bodo imeli vsi odjemalci električne energije in plina pravico zamenjati prvotna uveljavljena podjetja z novim dobaviteljem. Obstaja vrsta odprtih vprašanj, ki jih je potrebno rešiti, če hočemo uspešno izpeljati to zadnjo fazo. Pregledi držav kažejo, da obstaja več držav članic, kjer priprave za popolno odprtje trga leta 2007 niso prišle daleč, preiskava sektorja pa je potrdila tudi obsežne ovire na ravni distribucije.

2.6.1 Ločevanje upravljavcev distribucijskih omrežij

Popolno odprtje trga zahteva, da distribucijska podjetja zagotovijo pravičen dostop do omrežij, izvedljiv postopek za zamenjavo dobavitelja in zaupnost pri obdelavi podatkov. Toda pregledi držav in preiskava sektorja, ki jih je izvedla Komisije, kažejo, da pogosto še vedno ni tako. Veliko je zaskrbljenosti glede primerov navzkrižnega subvencioniranja, diskriminacije v načinu ravnanja z informacijami in težav s postopki zamenjave dobavitelja in profili obremenitve, vključno z izravnalnimi predpisi.

Mnoge od teh težav so rezultat nezadostnega ločevanja mrežnih podjetij od dobaviteljev. V okviru obstoječih direktiv, imajo upravljavci distribucijskih omrežij, ki presegajo prag 100 000 odjemalcev, enak režim ločevanja kot upravljavci prenosnih omrežij. Čeprav je bilo funkcionalno ločevanje predpisano od leta 2004, ga več držav članic še ni uspelo zagotoviti. Pravno ločevanje upravljavcev distribucijskih omrežij je obvezno od julija 2007. **Komisija bo še naprej aktivno ukrepala proti državam članicam, ki nimajo ustreznih predpisov glede upravljavcev distribucijskih omrežij.**

Poleg tega nekateri udeleženci na trgu trdijo, da obstoječe direktive ne zagotavljajo zadostnega izvrševanja na ravni državi članic. ERGEG je že pripravila predlog glede najboljše prakse za zamenjavo dobavitelja, ki ga je treba izvajati. **Komisija zato namerava okrepiti pooblastila regulativnih organov za izvajanje funkcionalnega ločevanja.**

Poleg tega so upravljavci distribucijskih omrežij z manj kot 100 000 odjemalcev izključeni iz osnovnih zahtev ločevanja v okviru sedanjih direktiv o električni energiji in plinu. To pomeni, da je malo verjetnosti, da bodo brez zelo stroge ureditve drugi potencialni uporabniki imeli pravičen dostop do omrežij. **Komisija bo ponovno preučila ustreznost praga 100 000 odjemalcev.**

2.6.2 Tržni segment gospodinjstev: Varstvo potrošnikov in pomanjkanje energije

Dosedanje izkušnje so pokazale, da veleprodajne cene energije znatno nihajo. S tem se zastavlja vprašanje ali in kako bi morali biti končni odjemalci, vključno z ranljivimi odjemalci, izpostavljeni takšnim nihanjem. Direktive o plinu in električni energiji zahtevajo vzpostavitev varnostnih ukrepov z namenom varstva potrošnikov in vsebujejo tudi načelo univerzalne storitve za električno energijo. Priloge direktiv zahtevajo, da imajo potrošniki pravico tudi do preglednih pogodbenih struktur, mehanizma za poravnavo sporov, brezplačne zamenjave dobavitelja in zaščite pred zlorabami pri prodaji.

V današnjem gospodarskem in družbenem okolju ljudje ne morejo živeti brez energije. Električna energija je ključnega pomena za vsakdanje življenje državljanov. Pogosto vpliva tudi na razpoložljivost mnogih bistvenih storitev. Gospodinjstva z nižjimi prejemki porabijo sorazmerno več energije kot gospodinjstva z višjimi prejemki. Tudi gospodinjstva na podeželju

porabijo sorazmerno več energije kot tista v mestih. Za veliko večino državljanov EU je dostop do storitev oskrbe z električno energijo zadovoljiv. To dokazujejo nedavni podatki ankete Eurobarometra in študije o zadovoljstvu potrošnikov³⁴. Povprečna ocena zadovoljstva potrošnikov na ravni EU je 7.6 (na lestvici od 1 do 10)³⁵.

Komisija meni, da morajo obstajati najvišji možni standardi javnih storitev na celotnem območju EU. Spremembe, ki se odvijajo na evropskem energetskega trgu morajo v popolnosti varovati pravice državljanov, da imajo na voljo dovolj električne energije za pokrivanje svojih osnovnih potreb po zmernih cenah, ki jih je mogoče zlahka in jasno primerjati in ki so pregledne. Morda bo treba sprejeti posebne ukrepe za zagotovitev varstva najbolj ranljivih državljanov, zlasti glede pomanjkanja goriva. Direktive o plinu in električni energiji zagotavljajo zaščito pred nepoštenimi prodajnimi praksami in pravico državljanov do potrebnih informacij za izbiro in morebitno zamenjavo dobavitelja.

Te določbe je treba izvajati na nacionalni ravni transparentno in brez diskriminacije. Ne smejo ovirati odprtja notranjega energetskega trga v korist vseh potrošnikov leta 2007. Dobro usmerjene obveznosti javnih storitev (obveznosti univerzalne storitve in obveznosti javnih služb), vključno s sorazmernim uravnavanjem cen, morajo ostati sestavni del procesa odpiranja trga. Poraba energije je sorazmerno neprožna. Potrošniki bodo pogosto reagirali na nihanja cen z vlaganjem v novo opremo, ki bo pripomogla k zmanjšanju njihove porabe energije. Mnoge države članice pa so ohranile bolj splošen nadzor nad maloprodajnimi tarifami za dobavo. Čeprav nadzor nad cenami preprečuje, da bi odjemalci dobili ustrezne signale glede prihodnjih cen, je morda potrebno usmerjeno uravnavanje cen za varstvo potrošnikov v nekaterih posebnih okoliščinah, na primer v obdobju prehoda v učinkovito konkurenco. Nadzor mora biti uravnovešen, da ne bi preprečeval odpiranja trga, ustvarjal diskriminacije med dobavitelji energije v EU, spodbujal izkrivljanja konkurence ali omejeval nadaljnje prodaje.

Liberalizacijo lahko spremljajo agresivne in zavajajoče tržne in prodajne strategije, ki jih energetska podjetja uporabljajo kot pritisk na potrošnike, da bi zamenjali dobavitelja. Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah postavlja trden okvir za reševanje teh vprašanj³⁶.

Jasna slika nacionalnih ukrepov, ki so jih države članice sprejele za prenos energetskih direktiv in se nanašajo na potrošniške predpise, ni na voljo. Obstoječi podatki kažejo, da so države članice v omejenem obsegu uporabljale obveznosti javnih služb za ravnanje z ranljivimi odjemalci. Pravzaprav je le polovica držav članic poskusila opredeliti to skupino in le pet jih ima kakršno koli obliko socialnih tarif. Obstajajo tudi precejšnje razlike glede nadomestila za

³⁴ Raziskava Eurobarometra o zadovoljstvu potrošnikov s storitvami v splošnem interesu za leto 2006 (EU-25) in Raziskava o zadovoljstvu potrošnikov IPSOS za leto 2006; še nista objavljeni.

³⁵ 4 % potrošnikov imajo težave pri dostopu do električne energije. Skoraj vsi evropski državljani, ki imajo dostop do električne energije, le-tega učinkovito uporabljajo. Od 72 % evropskih potrošnikov, ki imajo dostop do plinskega priključka, ga uporablja 74 %. Med leti 2004 in 2006 je ostala cenovna dostopnost električne energije relativno nespremenjena, razen v Grčiji in Italiji (trend naraščanja) in na Malti (velik padec). 66 % evropskih državljanov pravi da so cene storitev električne energije dostopne, medtem ko jih 16 % trdi, da cene niso dostopne, 15 % pa jih meni, da so pretirane. Le nekaj potrošnikov je vložilo pritožbo glede dobave električne energije in plina (6 % za električno energijo in 5 % za plin). V povprečju 62 % potrošnikov v EU meni, da so njihovi interesi dobro zaščiteni. V nekaterih velikih državah (Nemčija, Italija in Španija) je ta delež nižji od 50 %.

³⁶ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta („Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah“), UL L 149/22, 11.6.2005 (UL 2005 L 149/22), uporablja se od 12. decembra 2007.

prekinitve dobave – le 8 držav članic ima sisteme povračil – in kodeksov ravnanja za preglednost cen in pogojev.

Komisija bo zato ocenila zakonodajo držav članic na tem področju in njen vpliv na upravljavce in gospodinjstva. Zagotovila bo usmeritve glede skladnosti nacionalnih ukrepov s pravom Skupnosti, zlasti v okviru postopkov za ugotavljanje kršitev.

Komisija bo prav tako stalno pregledovala maloprodajne trge, da bi ocenila učinke liberalizacije na gospodinjstva, z namenom, da poveča zaupanje potrošnikov v energetske trg in omeji tveganje manipuliranja trgov.

Komisija bo pred popolnim odprtjem trga julija 2007 začela obsežno kampanjo za informiranje in večjo ozaveščenost in namerava izdelati Listino odjemalcev energije, ki bo vsebovala ukrepe za (i) odpravljanje pomanjkanja energije; (ii) izboljšanje minimalne ravni informacij, ki bodo dostopne državljanom in ki jim bodo v pomoč pri izboru dobavitelja in možnosti dobave; (iii) skrajšanje upravnih postopkov pri zamenjavi dobavitelja in (iv) varovanje državljanov pred nepoštenimi prodajnimi praksami v skladu z zadevnimi direktivami ES.

2.6.3 Pogostost odčitavanja števecov

Nekatere težave na veleprodajnem trgu so posledica nezadostne prožnosti povpraševanja. Na primer nihanja veleprodajnih cen so delno rezultat dejstva, da so manjši odjemalci izolirani od kratkoročnega gibanja veleprodajnih cen, zaradi česar veleprodajne cene bolj nihajo. Tudi kjer so cene popolnoma brez nadzora, preprečuje redko merjenje porabe kakršen koli odgovor pri povpraševanju nekaterih odjemalcev.

Širša uporaba pametnega merjenja bi povečala konkurenco in druge cilje politike, kot na primer energetske učinkovitost in zanesljivost oskrbe ter spodbujala inovacije pri zagotavljanju energetskih storitev. Pametni števeci so dobri tudi za potrošnike, ker jim omogočajo pogostejša odčitavanja in možnost, da spremenijo svoj vzorec porabe. Direktiva 2006/32/ES o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah že predvideva uporabo pametnih števecov v državah članicah za doseg ciljev energetske učinkovitosti. **Komisija bo preučila, ali so na tem področju potrebni nadaljnji posebni ukrepi.**

3 SKLEPNE UGOTOVITVE IN NASLEDNJI KORAKI

Zgornja razprava podaja glavne zaključke Komisije iz izkušenj, ki jih je zbirala zadnjih sedem let ob uresničevanju konkurenčnega evropskega trga z električno energijo in plinom. Ta pobuda je bila relativno uspešna. Čeprav je nekaj pozitivnih rezultatov, je izid preiskave sektorja in pregledov držav dal Komisija pomemben vpogled v trenutno stanje procesa liberalizacije, ki je pokazal kljub precejšnjim pomanjkljivostim nekaj napredka in nadaljnje znatne potencialne koristi.

Konkurenčen integriran trg ostaja po mnenju Komisije edini način za zagotovitev varne in trajnostne energetske prihodnosti za Evropo, temelječe na skladnem trgu z električno energijo in plinom, in ki zajema 500 milijonov potrošnikov, za katere velja enak konkurenčni in regulativni okvir.

Komisija verjame, da je zdaj čas, da pretehta svoje možnosti za spodbujanje nadaljnega prodora, ki bo zadnji korak v smeri polno delujočih trgov z električno energijo in plinom na

evropski ravni, kot navajajo deli 2.1–2.6 zgoraj.

Komisija je že pričela postopek za oceno učinka, da bi opredelila najbolj primerne metode za izvajanje teh namer v praksi. To nalogo bo zaključila v drugi polovici 2007. Pripravila bo tudi nadaljnje sporočilo, ki bo vključevalo uradne predloge Sveta in Evropskega parlamenta.

Komisija poziva Svet in Evropski parlament naj potrdita, da so cilji, ki jih je določila Komisija, ključni cilji, ki se jih bo zasledovalo pri uresničevanju notranjega energetskega trga in podpreta namero Komisije, da predlaga nadaljnje ukrepe za doseganje teh ciljev.